

Omgaan met geld en bezittingen

1. Inleiding

- 1 Johannes 2:15+16 (GNB).

15 Verlies uw hart niet aan de wereld of aan iets dat bij de wereld hoort. Als iemand zijn hart verliest aan de wereld, is er in hem geen plaats voor de liefde van de Vader. 16 Want al het wereldse, alles waarop de mensen hun zinnen zetten en waar ze hun ogen niet vanaf kunnen houden en alle aardse zaken waarvan de mensen zo hoog opgeven, dat alles komt niet uit de Vader voort maar uit de wereld.

- We worstelen in de westerse wereld vooral met seksualiteit en materialisme.
- We zoomen vandaag in op het laatste. Hoe ga ik om met geld en bezittingen in deze tijd. Wat heeft God daarvan te zeggen? Hoe maak je als christen het verschil. Of is er geen verschil?
- Enorm actueel. De eurocrisis woedde deze week in alle hevigheid. Het aantal werklozen neemt weer toe. In de Telegraaf van afgelopen vrijdag stond: “kwart ligt wakker door geldzorgen”.
- Geld en bezittingen is een heikel onderwerp. Wij lopen er liever omheen.

“The last part of a man to be converted is his wallet.” (John Wesley)

“Elk mens heeft twee bekeringen nodig: allereerst zijn hart en vervolgens zijn portemonnee.” (Maarten Luther)

2. Misvattingen

Collecteren voor het nieuwe gebouw

- De preek is niet gebaseerd op de kosten van ons nieuwe gebouw aan de Coloniastraat (Micha deze week: “Hebben jullie soms geld nodig?”). Dezelfde principes van deze preek vind je terug in drie preken uit 2002, die op de website te vinden zijn (www.debrandaris.nl onder preekarchief). Daar wordt

ook uitvoerig ingegaan op zaken waar wij nu niet aan toekomen (armoede in de wereld, moet je nog tienden geven enz.). De discussie rond de financiering van het gebouw maakt het allemaal wel extra actueel.

Dat is makkelijk praten met een goede baan

- Het aardige is, dat dit onderwerp en met name het boek "Rich Christians in an age of hunger" van Ronald Sider me gegrepen heeft, toen ik juist in de situatie terecht was gekomen dat ik in mijn twintiger jaren alleen nog uitzicht had op een WAO-uitkering. Toen heb ik keuzes gemaakt. Het heeft me daarna niet meer losgelaten. De Bijbelse principes zijn voor elke situatie.

"Wie in zeer weinig getrouw is, is ook in veel getrouw..." (Lucas 16:10)

"Wel gedaan, gij goede en getrouwe slaaf, over weinig zijt gij getrouw geweest, over veel zal ik u stellen." (Mattheus 25:23)

- Denk ook maar aan het penningske van de weduwe (Marcus 12:41-44). Zij gaf het meest, omdat zij van haar armoede alles gaf wat zij had. Ook al waren het maar twee koperstukjes.

3. Waarschuwingen tegen rijkdom

- Wanneer je in de categorie "rijk" zit, liegen de Bijbelse waarschuwingen er niet om.
- Kijk eerst maar wat Jezus ervan zegt.

"Het is gemakkelijker dat een kameel gaat door het oog van de naald dan dat een rijke het koninkrijk Gods binnengaat." (Mattheus 19:24)

“Niemand kan twee heren dienen, want hij zal of de ene haten en de andere liefhebben of zich aan de ene hechten en de andere minachten; gij kunt niet God dienen en de Mammon.” (Mattheus 6:24)

Mammon is gewoon Aramees voor “geld” of “bezit”.

- In de *gelijkenis van de zaaier* geeft Jezus aan dat het “**bedrog van de rijkdom**” (Mattheus en Marcus), dan wel de zorgen en rijkdom de geestelijke groei verstikken (Lucas 8:14).
- Maar wat *Paulus* aan Timotheüs schrijft in 1 Timotheüs 6:9 is ook niet mis. Paulus schrijft deze brief grofweg tussen 62-66 na Christus, niet lang voor zijn dood. Paulus heeft een bijzonder hechte band met Timotheüs. Hij adviseert Timotheüs over zaken die in het gemeentelven van belang zijn (Timotheüs is op dat moment in Efeze; Paulus in Macedonië).

“Maar wie rijk willen zijn, vallen in verzoeking, in een strik en in vele dwaze en schandelijke begeerten, die de mensen doen wegzinken in verderf en ondergang.” (1 Tim. 6: 9)

4. 1 Timotheüs 6

- Paulus laat het niet bij een waarschuwing, maar geeft ook exact aan waar het probleem zit en hoe je wel met geld en bezittingen kunt omgaan. Wij gaan de belangrijkste lessen met elkaar langs.

Wie is rijk? (v. 8)

- Je bent gauw geneigd om niet aan jezelf te denken, maar aan “graaiers” bij banken of in het bedrijfsleven, zoals je daarover leest. Paulus laat zien dat het geen ver van mijn bed-discussie is.

“Als wij echter onderhoud en onderdak hebben, dan moet ons dat genoeg zijn.” (1 Tim. 6: 8)

- Als je deze maatstaf aanlegt, dan geldt dat voor vrijwel iedereen in Nederland.
- Op de site over de millenniumdoelen lees je (www.dewereldvandevn.nl)

In 1990 moesten 1,2 miljard mensen wereldwijd zien te overleven met minder dan een dollar per dag. Het eerste millenniumdoel is dat dit in 2015 moet zijn teruggebracht tot de helft: 600 miljoen.

In 2015 moet ook het percentage mensen dat honger lijdt zijn gehalveerd. Nu zijn naar schatting 800 miljoen mensen wereldwijd ondervoed. 150 miljoen kinderen onder de 5 jaar lijden aan ondergewicht, wat hun kwetsbaar maakt voor ziektes. Elke dag sterven er zo'n 24.000 mensen aan honger.

- Als je dat leest, besef je eens temeer dat we in het rijke westen leven.

Tevredenheid en genoeg (Vv. 6 t/m 8)

“Nu brengt inderdaad de Godsvrucht grote winst, indien zij gepaard gaat met tevredenheid. Want wij hebben niets op de wereld meegebracht; wij kunnen er ook niets uit medenemen. Als wij echter onderhoud en onderdak hebben, dan moet ons dat genoeg zijn.” (1 Tim. 6: 6 t/m/8)

- Paulus geeft gelijk een heel ander perspectief. Alles is van God. Vergelijk Psalm 24:1 en 1 Timotheüs 6:17 (“**God, die ons alles rijkelijk ten gebuike geeft**”). De vraag is dus niet: moet ik 10% of meer weggeven van wat ik heb, maar hoeveel van de 100% ga ik gebruiken?
- Paulus introduceert vervolgens twee kernbegrippen als het om geld en bezittingen gaat. “Tevredenheid” en “genoeg”.
- Zie voor de tevredenheid ook Hebr. 13:5 (WV):

*“ **Leef niet alleen voor geld, wees tevreden met wat u hebt**”*

- Zie voor het genoeg onder meer 2 Corinthiërs 8 in combinatie met het verzamelen van manna uit het Oude Testament (je verzamelt zoveel als je nodig hebt).

“maar uit het oogpunt van billijkheid kome uw overvloed voor het ogenblik hun gebrek ten goede, opdat hun overvloed wederkerig uw gebrek ten goede zou komen en er zodoende gelijkheid zij, zoals geschreven staat: die veel (verzameld had), had niet over en die weinig (verzameld had), had niet te kort”(2 Cor. 8: 14+ 15)

- Vergelijk prof. Goudswaard (die onlangs een eredoctoraat kreeg) met zijn “Economie van het genoeg”.
- Het eerste uitgangspunt was dat alles van God is. Wij gebruiken het alleen maar. Het tweede is, dat wij tevreden en dankbaar mogen zijn voor wat God ons al gegeven heeft en dat het vaak genoeg is om ons te kleden, ons te voeden en een dak boven ons hoofd te hebben. Voor de meesten van ons is dat al zoveel meer!

Geen geldzucht / hebzucht (v.10)

“Want de wortel van alle kwaad is geldzucht. Door daarnaar te haken, zijn sommigen van het geloof afgedwaald en hebben zich met vele smarten doorboord.” (1 Tim. 6: 10)

- Niet het geld is het probleem, maar liefde voor het geld.
- Op diverse plaatsen wordt voor hebzucht gewaarschuwd. Zo zegt Jezus in de gelijkenis van de rijke dwaas (Lucas 12:15):

“Zie toe, dat gij u wacht voor alle hebzucht.”

- Zie ook Rom. 1:29; Ef. 5:5, Col. 3:5 en 1 Cor. 5:11. In Col. 3:5 wordt hebzucht zelfs afgoderij genoemd

“en de hebzucht, die niet anders is dan afgoderij” (Col. 3:5).

- Het aardige is dat het Griekse woord voor hebzucht (het komt in het Nieuwe Testament 19 maal voor) “pleonexia” is. Letterlijk is dat “het verlangen om meer te hebben”. Het is nooit genoeg. Je bent nooit tevreden. Je wilt alsmaar meer en meer. Dat is hebzucht! Niets meer en niets minder.

Richt je op wat echt van waarde is (v. 11)

“Gij daarentegen, o mens Gods, ontvlucht deze dingen, doch jaag naar gerechtigheid, Godsvrucht, geloof, liefde, volharding en zachtzinnigheid.” (1 Tim. 6: 11)

- Hou je er ver van, zegt Paulus. Zet je focus helemaal op niet materiele dingen, die uiteindelijk van waarde zullen zijn.
- Dat is een consequente Bijbelse boodschap.
Matt. 6:33

“Maar zoekt eerst Zijn Koninkrijk en Zijn gerechtigheid en dit alles zal u bovendien geschonken worden.”

Colossenzen 3:2

“Bedenkt de dingen, die boven zijn, niet die op de aarde zijn.”

- Wat moet er misgaan in je leven (financieel, ziekte of wat ook) om echt te gaan ontdekken dat het niet om materiele, maar om immateriële dingen gaat. Niet om de dingen van hier, maar de dingen van God.

Afhankelijkheid (v.17)

“Hun, die rijk zijn in de tegenwoordige wereld, moet gij bevelen niet hooghartig te zijn en hun hoop gevestigd te houden niet op onzekere rijkdom, doch op God.” (1 Tim. 6: 17)

- Het gevaar van rijkdom is, dat je je toch wel iets boven de ander verheven voelt. Dat heb je toch maar goed gedaan. Je wordt er trots op en gaat erop vertrouwen.
- Je vergeet hoe afhankelijk en kwetsbaar je bent.
- Je vergeet, dat je het uit Gods hand ontvangt en dat je helemaal van hem afhankelijk bent. Denk maar aan het Onze Vader:

“geef ons heden ons dagelijks brood”.

- Wij kunnen daar niet zoveel mee, want wij kopen dat toch gewoon bij de Albert Heijn? Maar zo vanzelfsprekend is dat niet.
- Wij mogen teruggaan naar de afhankelijkheid van God en het besef dat wij het van hem ontvangen.

Je mag ervan genieten (v. 17)

“... en hun hoop gevestigd te houden niet op onzekere rijkdom, doch op God, die ons alles rijkelijk ten gebruike geeft.” (1 Tim. 6: 17)

- God geeft niet karig, maar rijkelijk. Wij mogen ervan genieten! In het Oude Testament moesten tienden worden gegeven, maar een deel mocht worden gebruikt om er feesten van te vieren en er van te genieten!
- Los komen van de negatieve macht van geld en bezittingen heeft niets te maken met benepen zijn.

“Ook ieder mens, aan wie God rijkdom en schatten geeft, en die hij in staat daarvan te eten en zijn deel te krijgen en zich bij zijn zwoegen te verheugen -- dat is een gave Gods.” (Prediker 5:17-19)

Vereer God met je rijkdom (v. 18)

“Om wel te doen, rijk te zijn in goede werken, vrijgevig en mededeelzaam, waardoor zij zich een vaste grondslag voor de toekomst verzekeren om het ware leven te grijpen.” (1 Tim. 6: 18)

- Je mag de rollen omdraaien. In plaats van negatief beïnvloed te worden, mag je je geld en bezittingen positief gebruiken om God te eren.

“Vereer de Here met uw rijkdom.” (Spreuken 3:9)

- Gebruik het om korter te gaan werken en je tijd nuttiger in te delen; om te delen; om meer weg te geven. Aanbidden is dienen (zelfde woord in het grieks; bv. Fil. 3:3), leven tot eer van God. Daar kun je ook je bezittingen en geld voor gebruiken, dat je van God in gebruik hebt.
- Er zijn heel veel Bijbelse richtlijnen hoe je dat kan invullen (zie de preek van 26 januari 2003 op de website).

Ik noem er een paar:

- Uit liefde
- Vrijwillig
- Blijmoedig
- Niet ophopen
- Naar vermogen
- Norm= gelijkheid en genoeg
- Overvloedig
- Planmatig en systematisch

5. Matt. 6

- Deze lessen uit 1 Timotheüs 6 lopen volledig parallel met wat Jezus daarvan in Mattheus 6:19 e.v. zegt:

“Verzamelt u geen schatten op aarde, waar mot en roest ze ontoonbaar maken en waar dieven inbreken en stelen; maar verzamelt u schatten in de hemel, waar noch mot, noch roest ze ontoonbaar maakt en waar geen dieven inbreken of stelen. Want waar uw schat is, daar zal ook uw hart zijn.” (vers 19-21)

“Niemand kan twee heren dienen, want hij zal of de ene haten en de andere liefhebben, of zich aan de ene hechten en de andere minachten; gij kunt niet God dienen en Mammon.” (Mattheus 6:24)

- Opmerkelijk is dat Jezus daar gelijk de les aan koppelt dat wij ons over bezittingen, kleding en eten geen zorgen moeten maken. Zo gaat het na vers 24 gelijk door met vers 25:

“Daarom zeg ik u: weest niet bezorgd over uw leven, wat gij zult eten (of drinken), of over uw lichaam, waarmee gij het zult kleden.” (Matt. 6: 25)

- En die twee zijn ook inderdaad aan elkaar gekoppeld. Gefocust zijn op meer bezittingen en het vasthouden aan wat je hebt, onafhankelijk van God, geeft bezorgdheid en onrust. Denk maar weer aan dat artikel in de Telegraaf van afgelopen vrijdag (“kwart ligt wakker door geldzorgen”). Juist die zorgen verstikken het leven dat God wil geven (zie hiervoor: de gelijkenis van de zaai-er). Die radicale lessen van Jezus serieus nemen geeft rust. Matt. 11:29

“Neemt mijn juk op u en leert van Mij, want Ik ben zachtmoedig en nederig van hart, en gij zult rust vinden voor uw zielen”

- Het gaat uiteindelijk om het hart. Als het vermogen aanpast, zet er het hart niet op.
- Is dat makkelijk? Helemaal niet! Vaak moet er veel afgebroken worden voor je daar echt iets van gaat zien en ervaren. Maar strek je er naar uit.
- Vertrouw op een God die voorziet! Heb je (te) weinig? God ziet het en zal voorzien.

Mattheus 6: 31-33

*31 Maakt u dan niet bezorgd, zeggende: Wat zullen wij eten, of wat zullen wij drinken, of waarmee zullen wij ons kleden?
32 Want naar al deze dingen gaat het zoeken der heidenen uit. Want uw hemelse Vader weet, dat gij dit alles behoeft. 33 Maar zoekt eerst Zijn Koninkrijk en Zijn gerechtigheid en dit alles zal u bovendien geschonken worden.*

Filippenzen 4: 19

19 Mijn God zal in al uw behoeften naar zijn rijkdom heerlijk voorzien, in Christus Jezus.

- Heb je, zoals zoveel in het westen, meer dan genoeg? Vereer God dan met je rijkdom, leef in volledige afhankelijkheid van Hem en houd je ver weg van meer, meer en meer. En geniet dan van Zijn rust.....

Sietse Voogt